

Αξιοποίηση Σύγχρονων Μεθόδων και Τεχνολογιών Κατάρτισης στην Κύπρο

στο κατώφλι του 21ου Αιώνα

**ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ**

Συμβολή στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2001

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης, με την εισαγωγή και ορθή αξιοποίηση τους, αναμένεται να διαδραματίσουν το δικό τους σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού. Η ανάπτυξη νέων και ταυτόχρονα πιο αποτελεσματικών προσεγγίσεων στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας καινούργιας δυναμικής στον τομέα αυτό με θετικές επιπτώσεις στην παραγωγικότητα των εργαζομένων και κατ' επέκταση στην ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.

Σκοπός της μελέτης

Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η εξέταση και διατύπωση τρόπων βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της προσφερόμενης κατάρτισης με την εισαγωγή και αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης στην Κύπρο.

Μεθοδολογία

Η μελέτη αξιοποίησε διάφορα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και στοιχεία τα οποία προέκυψαν από τις μελέτες της Αρχής που αφορούσαν τα Ιδρύματα Κατάρτισης της Κύπρου, τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις της Κύπρου στους τομείς της Μεταποίησης, των Κατασκευών και των Υπηρεσιών και τη Λειτουργία της Κατάρτισης σε Επιχειρήσεις της Κύπρου.

Σε πρώτο στάδιο γίνεται μια σύντομη περιγραφή των μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης και αναφορά στις πιο πρόσφατες εξελίξεις στις τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών σε σχέση με τους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ακολουθεί η εξέταση της πολιτικής και των θέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες εκπαίδευσης και κατάρτισης ενώ παράλληλα εξετάζεται και η πολιτική που εφαρμόζεται στην Κύπρο για το συγκεκριμένο θέμα. Τέλος, καταγράφεται η κατάσταση που παρατηρείται σε σχέση με την υποδομή κατάρτισης που έχει αναπτυχθεί στην Κύπρο και εξετάζεται η δυνατότητα και η χρησιμότητα εισαγωγής και αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης στην Κύπρο.

Βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα

Οι κυριότερες διαπιστώσεις και συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων στα πλαίσια της μελέτης αυτής είναι:

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- (i) Στόχος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να καταστεί η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης στον κόσμο.
- (ii) Πρόθεση της είναι να κινηθεί προς τη δια βίου κατάρτιση με την ανάπτυξη πιο ευέλικτων και ταυτόχρονα πιο αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης.
- (iii) Τα κράτη μέλη της ΕΕ καλούνται να προωθήσουν την αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- (iv) Στην ΕΕ σχεδιάστηκαν ειδικά προγράμματα τα οποία υποστηρίζουν και διευκολύνουν τη διάδοση και την αξιοποίηση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης.
- (v) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε Σχέδιο δράσης ηλεκτρονικής μάθησης με κύριο στόχο την προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην οικονομία της γνώσης και στη ψηφιακή παιδεία.
- (vi) Η ΕΕ προωθεί τη δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων μεταξύ ιδρυμάτων κατάρτισης και εκπαιδευτικών κέντρων, τη συνεργασία μεταξύ διαφόρων παραγόντων της εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων και τη σύσταση ομάδων για συντονισμένη θεώρηση των σχετικών εξελίξεων.
- (vii) Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν αναλάβει εθνικές πρωτοβουλίες για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών.

Η πολιτική της Κύπρου

- (i) Στόχος της πολιτικής της Κύπρου είναι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της για να μπορέσει να προσφέρει ευέλικτη και πολύπλευρη μόρφωση που θα περιέχει στοιχεία γενικής και τεχνολογικής παιδείας.
- (ii) Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προγραμματίζει να εισαγάγει τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το μάθημα της πληροφορικής σε όλα τα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος.
- (iii) Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού εφαρμόζει το Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης το οποίο βοηθά τα ιδρύματα/οργανισμούς κατάρτισης και τις επιχειρήσεις στην ανάπτυξη και ενίσχυση της υποδομής κατάρτισης τους (αγορά τεχνικού εξοπλισμού, ετοιμασία προδιαγραφών κατάρτισης και κατάρτιση εκπαιδευτών).
- (iv) Το εν λόγω Σχέδιο και η Πολιτική Χορηγιών της Αρχής είναι συνδεδεμένα με παραδοσιακές αρχές και αντιλήψεις και χρειάζονται εμπλουτισμό έτσι που να γίνεται δυνατή η ενσωμάτωση και υιοθέτηση εξελίξεων σε σχέση με σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες κατάρτισης.

Η υποδομή κατάρτισης στην Κύπρο

- (i) Το ποσοστό των επιχειρήσεων, με απασχόληση 20 άτομα και άνω, το οποίο διαθέτει μέρος του κονδυλίου για την κατάρτιση στον εμπλουτισμό των στοιχείων υποδομής κατάρτισης (70%) έχει περιθώρια βελτίωσης.
- (ii) Οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης έχουν χαμηλά ποσοστά χρησιμοποίησης από τις επιχειρήσεις με απασχόληση 20 άτομα και άνω, ιδιαίτερα το extranet και το intranet.
- (iii) Οι μεγαλύτερες αυξήσεις στο άμεσο μέλλον στη χρήση μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης, από τις επιχειρήσεις με απασχόληση 20 άτομα και άνω, αναμένονται να

παρατηρηθούν στις σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες κατάρτισης όπως intranet, extranet, internet καθώς και στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- (iv) Σε ικανοποιητικά επίπεδα βρίσκεται το ποσοστό των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης που διαθέτει βιντεοκασέτες (66%) και ψηφιακούς δίσκους μνήμης (59%), σε αντίθεση με το ποσοστό εκείνων που διαθέτουν πολυμέσα αλληλεπίδρασης και το οποίο βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (38%).
- (v) Το 67% των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης διαθέτει ηλεκτρονικούς υπολογιστές ενώ τα ποσοστά για την τηλεόραση/βίντεο και το διασκόπιο είναι 56% και 54% αντίστοιχα.
- (vi) Η πλειοψηφία των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης στην Κύπρο (72%) έχει συνάψει κάποιο είδος συνεργασίας με αντίστοιχα ιδρύματα/οργανισμούς κατάρτισης είτε στην Κύπρο είτε και στο εξωτερικό ενώ το 62% από αυτά που δεν έχουν αναπτύξει μια τέτοια συνεργασία προσανατολίζονται να το πράξουν στο άμεσο μέλλον.
- (vii) Η μεγαλύτερη βαρύτητα στις επενδύσεις των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης δίνεται στον εκπαιδευτικό εξοπλισμό.

Δυνατότητα και χρησιμότητα εισαγωγής σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης

- (i) Το ποσοστό των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης που γνωρίζει για την ύπαρξη του Σχεδίου Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης της Αρχής ανέρχεται σε 73%.
- (ii) Μόνο το 40% των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης που γνώριζαν για την ύπαρξη του εν λόγω Σχεδίου το έχουν αξιοποιήσει, με τη μεγάλη πλειοψηφία (87%) να αξιοποιεί το στοιχείο του Σχεδίου που αφορά την αγορά μηχανημάτων/εξοπλισμού.

- (iii) Το Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης της Αρχής έχει αξιολογηθεί ως αρκετά βοηθητικό από τα ιδρύματα/οργανισμούς κατάρτισης.
- (iv) Το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε μέχρι σήμερα από τις επιχειρήσεις για αξιοποίηση του Σχεδίου αυτού κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα με τη μεγαλύτερη έμφαση να δίνεται και σε αυτή την περίπτωση στο στοιχείο που αφορά την αγορά μηχανημάτων/εξοπλισμού.
- (v) Η πορεία της Κύπρου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και η συμμετοχή των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης σε σχετικά κοινοτικά προγράμματα αναμένεται, κατά τις εκτιμήσεις των ίδιων των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης, να τα βοηθήσει στην εξασφάλιση οικονομικών πόρων, στην τεχνολογική αναβάθμιση τους όπως επίσης και στην κατάρτιση του προσωπικού τους.
- (vi) Οι περισσότερες επιχειρήσεις, με απασχόληση 20 άτομα και άνω, που χρησιμοποιούν διάφορες σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες κατάρτισης αξιολογούν ότι αυτές είναι πιο αποτελεσματικές μορφές κατάρτισης από τις παραδοσιακές μεθόδους.
- (vii) Το 25% περίπου των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης πιστεύει ότι με την υιοθέτηση νέων μορφών κατάρτισης το ενδιαφέρον των εργοδοτούμενων τους για συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης θα βελτιωθεί πολύ ή πάρα πολύ.
- (viii) Με την εισαγωγή και αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης τα εμπόδια κατάρτισης και οι παράγοντες επηρεασμού της συμμετοχής σε αυτή θα παύσουν σε κάποιο βαθμό να επηρεάζουν αρνητικά τη συμμετοχή του προσωπικού των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης και των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες κατάρτισης.
- (ix) Η μεγάλη πλειοψηφία των υπευθύνων κατάρτισης των επιχειρήσεων με απασχόληση 20 άτομα και άνω θεωρεί ότι

οι νέες τεχνολογίες κατάρτισης είναι τουλάχιστο αρκετά σημαντικές για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους.

- (x) Η αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης στην Κύπρο θα συμβάλει στην ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων στην κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, στη βελτίωση της ποιότητας της κατάρτισης και στην αύξηση του αριθμού των συμμετοχών.

Εισηγήσεις

Έχοντας υπόψη τις βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα, διατυπώνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις οι οποίες αφορούν τα ακόλουθα:

Ενημέρωση των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης και των επιχειρήσεων αναφορικά με την αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης

Η Αρχή να αναλάβει πρωτοβουλία με σκοπό:

- Να αποσταλεί η μελέτη αυτή στα ιδρύματα/οργανισμούς κατάρτισης και στις επιχειρήσεις που απασχολούν 20 άτομα και άνω.
- Να διοργανωθεί ειδική ημερίδα με θέμα την αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης.
- Οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης να αποτελέσουν το κύριο θέμα σε μια από τις επόμενες εκδόσεις του περιοδικού της Αρχής “Άνθρωπος και Ανάπτυξη”.

Εμπλουτισμός του Σχεδίου Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης και αναθεώρηση της Πολιτικής Χορηγιών της Αρχής

Το Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης της Αρχής είναι συνδεδεμένο με τους παραδοσιακούς τρόπους κατάρτισης και χρειάζεται όπως εμπλουτιστεί για να συμβαδίζει περισσότερο με τις σύγχρονες αντιλήψεις και να συνάδει με τις διεθνείς εξελίξεις.

Συγκεκριμένα, το Σχέδιο πρέπει να προωθεί την εξατομικευμένη μάθηση, την ανοικτή και εξ αποστάσεως μάθηση και τις υπόλοιπες σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες κατάρτισης και να λαμβάνει υπόψη τη διαφορετικότητα της ανάγκης για υποδομή κατάρτισης των ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης και των επιχειρήσεων. Παράλληλα, θα πρέπει να αναθεωρηθεί κατάλληλα τόσο η Πολιτική Κατάρτισης όσο και η Πολιτική Χορηγιών της Αρχής, ενώ θα πρέπει να επανεξεταστεί ο τρόπος και η διαδικασία επιχορήγησης.

Πειραματική εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης σε δραστηριότητες κατάρτισης

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ιδρύματα/οργανισμοί κατάρτισης και οι επιχειρήσεις για κατάρτιση του προσωπικού τους, γίνεται εισήγηση όπως η Αρχή προκηρύξει πρόγραμμα δράσης για πειραματική εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης σε δραστηριότητες κατάρτισης.

Το πρόγραμμα αυτό να κινείται στα ίδια πλαίσια με το Leonardo da Vinci και να προωθεί τη στενή συνεργασία ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης και επιχειρήσεων, να απευθύνεται στις επαγγελματικές κατηγορίες των διευθυντών, εποπτών και επιστημονικού προσωπικού με τα ανάλογα προγράμματα και να χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό σύγχρονες μέθοδοι και τεχνολογίες κατάρτισης.

Κατάρτιση των διευθυντών/υπευθύνων κατάρτισης ιδρυμάτων/επιχειρήσεων και των εκπαιδευτών στην αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης

Η κατάρτιση των διευθυντών/υπευθύνων κατάρτισης ιδρυμάτων/επιχειρήσεων και των εκπαιδευτών στις σύγχρονες μεθόδους και τεχνολογίες κατάρτισης θεωρείται πολύ σημαντική για την εισαγωγή και ορθή αξιοποίηση τους στην Κύπρο.

Η περίληψη του θέματος της αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης στο θεματολόγιο των Πολυεπιχειρησιακών Προγραμμάτων Ζωτικής Σημασίας της Αρχής, η οργάνωση σχετικών προγραμμάτων όπως επίσης και η οργάνωση ομαδικής επίσκεψης των διευθυντών/υπευθύνων κατάρτισης ιδρυμάτων/επιχειρήσεων και των εκπαιδευτών στο εξωτερικό για σκοπούς ενημέρωσης και κατάρτισης

είναι ενέργειες που ήδη τροχοδρομούνται με πρωτοβουλία της Αρχής.

Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από το κοινοτικό πρόγραμμα Leonardo da Vinci II

Η Αρχή έχει τη δυνατότητα πλέον, με την ανάθεση της Εθνικής Υπηρεσίας Διαχείρισης για το Leonardo da Vinci II στο Κέντρο Παραγωγικότητας, να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που προσφέρονται από το εν λόγω πρόγραμμα με την υποβολή προτάσεων ή/και με τη συμμετοχή της σε προτάσεις ως εταίρος με θέμα την αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης. Η εισήγηση που γίνεται είναι όπως, πέραν της πρότασης για ανταλλαγή που αφορά την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην κατάρτιση και η οποία έχει ήδη εγκριθεί, η Αρχή καταβάλει πρόσθετες προσπάθειες για περαιτέρω αξιοποίηση των δυνατοτήτων του προγράμματος αυτού.

Παράλληλα, είναι συμβουλευσιμη η επικεντρωμένη ενημέρωση και ενθάρρυνση ιδρυμάτων/οργανισμών κατάρτισης και επιχειρήσεων για αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχονται μέσω του Leonardo da Vinci II με στόχο την κατάλληλη εισαγωγή και αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης.

Σύσταση ειδικής ad-hoc επιτροπής για παρακολούθηση των εξελίξεων αναφορικά με την αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης

Η πειραματική εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών κατάρτισης στην Κύπρο και οι συνεχείς εξελίξεις στον τομέα αυτό επιβάλλουν τη σύσταση μιας ειδικής ad-hoc επιτροπής η οποία θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί αυτή την πειραματική εισαγωγή, θα κάνει τις ανάλογες εισηγήσεις προς την Αρχή σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις και θα συμμετέχει σε διάφορα φόρουμ και συνέδρια/προγράμματα για μεταφορά τεχνογνωσίας από το εξωτερικό στην Κύπρο.

